

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Reaktionen i Frankrig (1874)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 9. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes05-shoot-idm139713219601376/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

I

Da Autoriteten i sit oprindelige Væsen er kirkelig og religiøs, saa er en Særskildring af Revolutionens Forhold til Kirke og Religion paa dette Forholds forskellige Udviklingstrin den uundværlige Betingelse for at begribe den aandelige Reaktion, der fulgte. Thi da denne gaar ud paa Genoprettelsen af Autoritetsprincippet, begynder den saavel historisk som logisk med Kirkens Genoprettelse.

Revolutionen var i sit Væsen fuldt saa meget af religiøs som af politisk Natur. Den var fra én Side set det praktiske Udslag af den store filosofiske Gerning, som det 18de Aarhundredes fritænkernes Skribenter havde udført. Det er Revolutionen i 1789, som vi skylder Menneskeandens største Erobring fra Fordom og Vold, Samvittighedsfriheden, den religiøse Fordragelighed. Det er ingenlunde den kristne Kirke, til hvem Menneskeheden staar i Gæld for dette uvurderlige Gode. Kirken modsatte sig til det Yderste enhver Fordring i Retning af Samvittighedsfrihed.

I det Øjeblik, da Revolutionen begynder, er alle Forberedelser til det store Sammenstød mellem Autoritetsprincippet paa den ene Side, Individualitets- og Solidaritetsprinciperne paa den anden Side trufne. Alle Førerne, alle Ridderne og Væbnerne, der skal udfægte det store Dystløb, staar paa deres Poster, ukendte for hverandre, ukendte for Verden, som de snart skal fylde med deres Navne. De er af højst forskellig Æt og har en højst forskellig Fortid. Det er Adelsmænd som Mirabeau, Gejstlige som Maury, Fauchet og Talleyrand, Læger som Marat, Advokater som Robespierre, Digtere, Filosofer, Talere, Skribenter som